

Referat från SLAOs backläkarutbildning i Vemdals skalet

15-19 jan 2020

Traumaskickvården i Sverige har sedan ATLS introducerades 1996 blivit allt mer standardiserad och en mängd traumakurser för olika personalkategorier finns som t.ex PHTLS, DSCT, ATSS mfl. Det är vind i seglen för traumaskickvården i Sverige vilket gynnar våra patienter. Backläkarutbildningen är en del i denna kedja även om den ligger långt ut i periferin där resurserna är begränsade. Det är på skidorterna som backläkarna och pistörerna inleder den viktiga initiala fasen av omhändertagandet av traumapatienterna och många som jobbat som backläkare kan intyga att ingenstans inom svensk sjukvård är man så ensam som på backläkarmottagningen där man ofta är sin egen sjuksköterska, sekreterare, kassör mm, men man kan lugnt luta sig på skidorternas superexperter – pistörerna. Dom har många goda egenskaper men det som fascinerar mest är deras flexibilitet och problemlösande förmåga som vi kursdeltagare imponerades över under kursens praktiska metod och scenarieövningar. Backläkaren är sällan ute och gör räddningsuppdrag i backen men det händer ibland och då måste det fungera. Det är därför värdefullt att praktiskt träna o utföra det arbete som pistörerna utför så att man är orienterad och kan samverka med pistörerna då man hamnar i skarpt läge i backen och måste bistå med sina medicinska kunskaper.

Kursens hjältar

Henrik Karlsson Erika Harlin Jocke Nordlund Fredrik Söderkvist o John Erik Kilberg

Att jobba som backläkare är en utmaning som är stimulerande och att intresset för denna typ av arbete är stort avspeglades i att årets SLAO backläkarkurs om blev fulltecknad innan man ens hann annonsera. Michael Sjöo läkare o fd flygkapten o kvalitetsansvarig på SAS och backläkaransvarig för Vemdals skalet arrangerade framgångsrikt årets kurs och samlade förutom pistörgänget även en namnkunnig grupp med kliniker med bred kompetens som ansvarade för föreläsningsdelen.

Nöjd kursledare Mickael Sjöo slalomåkande fd Pilot o Martin Annsberg snowboardåkande VC chef

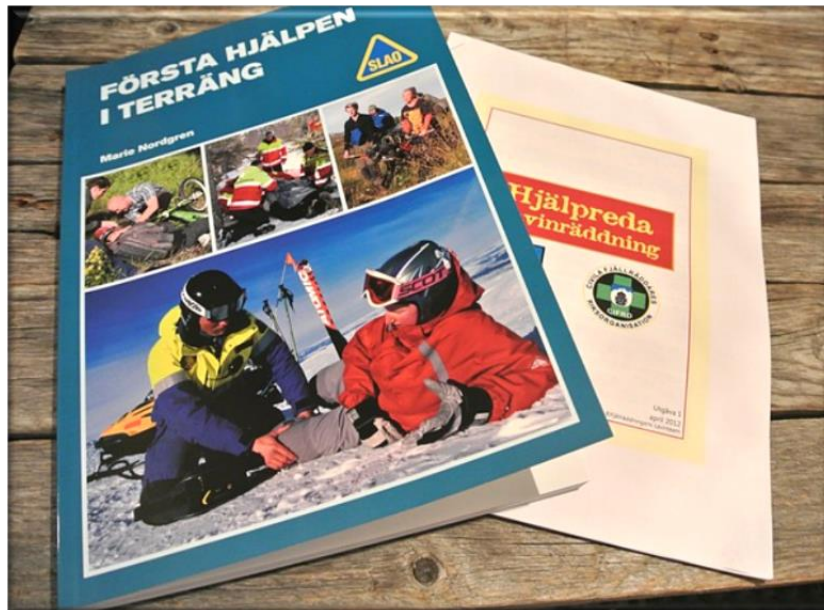
Kursen vänder sig till läkare som har siktet inställt på backläkartjänstgöring och i år var det en brokig grupp läkare med skiftande erfarenheter allt från traumaexperter till nybakade AT läkare. Tack vara detta blev diskussionerna givande och alla deltagare bidrog starkt till att kursen blev en mycket lyckad tillställning. Entusiasmen i gruppövningarna kunde man inte ta miste på och alla fick pröva på rollerna som skademarkörer och teamledare. En av deltagarna prisades för sina "skådespelarinsatser" under en av scenarieövningarna och tilldelades en Skidguldbagge för bästa kvinnliga huvudroll.

Kursens Guldbaggevännare Therese Gaskjenn under scenarioövning <https://s3m.io/hGzi2>

Övningarna väckte stundtals stor intresse för de förbipasserande där unga som gamla stannade upp och kunde se hur träningsmomenten utfördes. Nedan kan ni ta del av några scenario. Upplägget var pedagogiskt där alla fick träna momenten i lugn o varm miljö inomhus innan metodträningen och

scenieträningen vidtog utomhus i svårare terräng. Metoder som tränades var bl.a. förflyttningsteknik med kläddrag, klädlyft, applicering av qviksplint efter grovreponering, spinal rörelsebegränsning, fixering till ryggbrädan och ilastning i räddningspulkan, HLR under transport och omhändertagande av lavinoffer. Jag hade förmånen att delta med videokameran och har klippt samman en del videofilmer som visar olika moment i kursen. Kurslitteraturen "Första hjälpen i terräng" utarbetad av Marie Nordgren visar tydligt och pedagogiskt vad man behöver kunna som backläkare och för den intresserade hänvisas till detta fina utbildningsmaterial.

Kursupplägget

Kursen sträcker sig över fem dagar och är mycket intensiv och för de som så önskar erbjöds ett par timmars kvällskidåkning efter middagen innan det var dags att krypa till kojs. Föreläsarna gav en exposé över vad backläkaren kan förvänta sig att stöta på i sin stuga. Ortopediska problem dominerar men även skall, thorax, buk skador har backläkaren att hantera förutom allmänmedicinska problem med viros, bakteriella infektioner på barn och vuxna. Allt detta speglades elegant i föreläsningarna som hölls av en grupp skickliga kliniker. Neurokirurgen Paul Kongstad, Martin Annsberg Chef Sälens VC, Fredrik Linder Traumaansvarig Uppsala, Simon Östling ÖI ortopeden Östersund, Gunnar Sandersjö Chef för traumaortopedin KI, Bengt Eriksson ambulansöverläkare i Dalarna, Johanna Österberg ÖI kirkliniken Mora, Staffan Stålnacke ÖI o kardiolog Luleå (hypotermiexpert), Fredrik Söderkvist specialistsjuksköterska inom anestesi o pistör o instruktör för SLAO, Viktor Lugnet lungmedicinare i Östersund och lavinexpert och Sandra Andreasson ÖI barnmedicin Falun och Jerry Thörne erfaren instruktör o ssk från försvaret. Detaljerad presentation av dessa utelämnades men alla förstår att det var en djup kunskapskälla att ösa ur för våra deltagare.

Stort tack till produktspecialist Jon Starborg IM Medico som demonstrerade ett flertal intressanta produkter och bekostade generöst förplägnaden för samtliga på kursen. Industrins medverkan på denna typ av kurs är en förutsättning och kan inte nog betonas.

Filmklipp från moment på kursen

<p>Nåldekompression av pneumothorax https://s3m.io/t09cV</p> <p>Nåldekompression vid pneumothorax</p>	<p>Intraosseös nålsättning https://s3m.io/0r3mH</p> <p>Intraosseös nålsättning med Borr teknik o Injektor NIO</p>
<p>Intranasal administrering teknik https://s3m.io/oFigA</p> <p>Intranasal administrering teknik</p>	<p>Koniotomi https://s3m.io/XCZRF</p> <p>Akut koniotomi Demo på grispreparat</p>
<p>Qviksplint demo av pistörerna https://s3m.io/JmGD8</p> <p>SLAO Demonstration av Qviksplint vid femurfraktur på modell</p>	<p>Teknik vid pjäxavtagning https://s3m.io/XGZLN</p> <p>Teknik vid avtagning av skidpjäxa</p>
<p>Demo av olika räddningspulkor https://s3m.io/ntgyR</p>	<p>Demo av hur pistörerna undsätter en medvetslös person https://s3m.io/vqFmR</p>

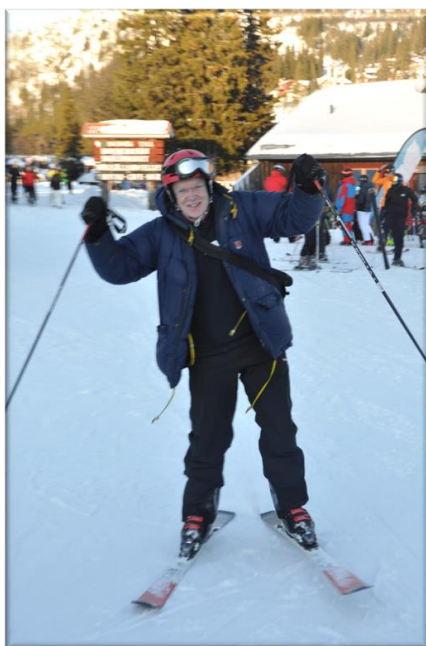
	
<p>Framstupa sidoläge https://s3m.io/KxXmG</p> 	<p>Avtagning av skidhjälm https://s3m.io/JO4YG</p>
<p>Moment o scenarioövningar i backen https://s3m.io/SP79K</p> 	<p>Scenario bäckenfraktur https://s3m.io/MiDRt</p>
<p>Lavinoffer undsättes https://s3m.io/a5kqK</p> 	<p>Scenario ryggtrauma https://s3m.io/Sj5mO</p>
<p>Scenario bäckenfraktur</p>	<p>Scenario underbensfraktur o thoraxtrauma</p>

SLAOs VD Titti Rodling passade på att besöka kursen och informera om SLAOs organisation och framtidsplaner. Intresset för utförsäkning ökar och nya anläggningar tar form och det är viktigt att dessa anläggningar även satsar på säkerhet o bygger upp backläkarorganisationer för att gästerna tryggt ska kunna njuta av sina semestrar i fjällvärlden. Årets kurs som Mickael Sjöo så framgångsrikt arrangerat kommer att gå i repris v 3 2021 och vi får se om någon annons hinner ut innan kursen blir fulltecknad.

Titti Rodling VD SLAO

**Vid pennan o bakom kameran
Lars-Göran Larsson
Överläkare vid
Kir.kliniken Mora**